

Feedbackpraksis

Oplæg

Mercantec 29. november 2019

Baggrund: Udfordringer & behov

- Uklarhed hos både lærer og elev om, **hvilke faglige mål og kriterier der gives feedback ud fra**. Eleven: "er det det du vil ha" – "er det det rigtige svar". Behov for synlighed og strukturer.
- Både lærere og elever udfordres af en **manglende forståelse for, hvad feedback er**.
- Ofte **italesættes feedback ikke** – heller ikke i selve øjeblikket, hvor læreren giver feedback, og derfor oplever eleven ikke at modtage feedback (ETU)
- Feedback er ofte præget af den enkelte lærers **individuelle og personlige vurdering**. Mange forskellige fagkulturer er i spil
- Skoler oplever **manglende fælles sprog om feedback** og bedømmelse
- Flere lærere oplever det som en **udfordring af formulere tydelige mål og synliggøre** koblingen mellem mål, kriterier og opgaver

• Lærerne udfordres også af, at **feedback tager tid og skal tænkes ind i den didaktiske planlægning af undervisningen**.

Der er behov for at.....

- afsætte tid til at drøfte og **opnå fælles forståelse af begreber, målpinde, bedømmelseskriterier** mv. *Hvordan fortolkes kompetencemål? Hvordan forstår vi feedback, evaluering, bedømmelse, vurdering.....*
- at reflektere sammen og arbejde sig frem mod fælles forståelser for at kunne **udvikle et fælles evaluerings- og feedbacksprog** og undgå en udtalt praksis. *Hvordan bliver feedbacksproget fremadrettet og udviklingsorienteret?*
- at **oversætte målpinde og formulere mål for undervisningen, bedømmelseskriterier og tegn på læring**. Det tager tid, men er afgørende for at skabe en fælles praksis for bedømmelse og feedback. *Hvad vægter vi? Hvad skal gives feedback på ? Hvad ikke?*
- have indsigt i bekendtgørelser og andre relevante uddannelsesdokumenter.

Vi skelner mellem.....

Feedback:

Feedback er en **planlagt proces**, hvor både lærer og elev med afsæt i en vurdering af fx en praksis, en proces eller et produkt reflekterer over elevens viden, kunnen og færdigheder med det **formål at fremme læring**

Evaluerings:

Vurdering af, hvad er godt eller skidt ift fx opgavekriterier

Summativ bedømmelse:

Afsluttende

Vurdering *for læring* eller vurdering *af læring*

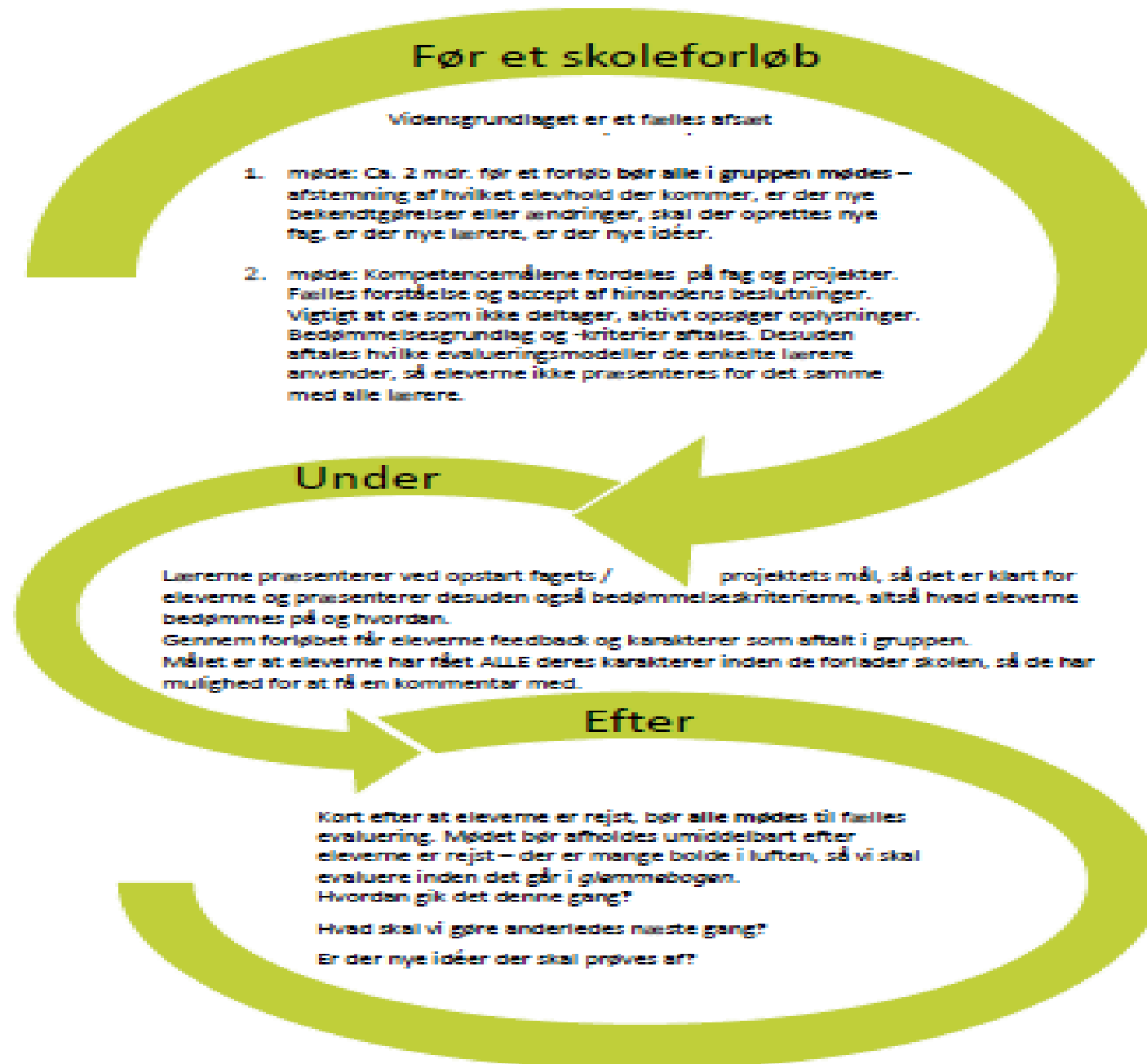
Evalueringsdidaktikkens skematik

Planlægning af undervisningen - Fælles forståelse - Overblik over kompetencemål - Aftaler om feedbackformer		Tilrettelæggelse og gennemførelse af undervisning	Evaluering, bedømmelse og eksamen	Justeringer
		Formative del, kontinuerlig feedback	Summative del	
Kontekst og fokus	Centrale mål udvælges og formuleres	- Læringsmål i elevsprog - Bedømmelseskriterier - succeskriterier og kendetegn Feedbackformer	Afsluttende bedømmelse af fag, projekt Eksamen: Bedømmelsesgrundlag Eksaminationsgrundlag	
FØR		UNDER	EFTER	

En evalueringsdidaktisk model

Fra mål til bedømmelse, trin for trin.

Trin 1	Trin 2	Trin 3	Trin 4	Trin 5
Find / vælg mål fra bekendt-gørelser	Formulér konkrete og målbare undervisningsmål / læringsmål / indhold = bedømmelseskriterier	Angiv bedømmelsesgrundlag for mål og 'tegn på læring'	Vælg feedbackmetoder	Vælg bedømmelsesformer = evalueringsformer
Imellem trin 3 og 4 ligger undervisningsaktiviteter, -organisering og -metoder.				
- Grundforløb: Mål for viden, færdigheder, kompetencer - Grundfag: Kernestof og faglige mål - Hovedforløb: Kompetencemål	- Formulering af mål der er knyttet til et fag, fx 'Biologi' Se eksempel side 2. - Formulering af mål der er knyttet til et tværfagligt emne fx 'Formering af planter' Se eksempel side 2	Produkter, processer eller præstationer, der gøres til genstand for bedømmelsen. Se eksempler side 2.	Mundtlig eller skriftlig tilbagemelding på elevens indsats i forhold til klare mål for, hvad det er meningen eleven skal lære og hvad der er godt og mindre godt ved elevens præstation. Angiv evt. næste skridt. Se "værktøjs-kassen" med forslag til feedback side 3	Metoder til vurdering af elevens præstation, i forhold til bedømmelseskriterier. Evaluerer er en vægtning af, om man har nået målene eller i hvilken grad, de er nået. Bedømmelsen bidrager til eller ender med angivelse af en karakter. Se "værktøjsskassen" med forslag til evalueringsformer side 4.
VIA University College				

Feedbackrammen

Trin 1: Identificér/udvælg og formulerér centrale mål for projekt eller forløb

- Fra bekendtgørelse til konkrete praksisnære mål
- Mål for elevernes *læringsudbytte* og ikke mål for, hvad der skal foregå i undervisningen.

Omsætning / 'nedbrydningsarbejde' kan indeholde:

- Opdeling i mindre omfattende mål
- Kronologisk opbyggede mål (altså en angivelse af rækkefølgen, målene skal nås i)
- En progression, så enkle mål opnås først, for derefter at arbejde hen mod mere komplekse mål)
- En forståelse af, hvilket niveau af målopfyldelse eleverne som minimum skal nå - og hvilket niveau, der er udtømmende
- Læreren kan, i samarbejde med eleverne, sætte et højere niveau af målopfyldelse, hvis der er behov for det for at nå de dygtigste elever

2. Formulering af tegn og succeskriterier/bedømmelseskriterier

- Ud fra læringsmål formuleres kendetegn og overskuelige succeskriterier som baggrund for lærerens feedback
- Formål:
 - fremme elevens forståelse af, hvad læreren vurderer på i sin feedback
 - at lærerne har samme udgangspunkt for vurdering

Tegn :

- Er praksisbilleder på det **vigtige**, som efterspørges
- Er derfor både tegn på noget vigtigt og på en **bevægelse i retning af det vigtige**
- Kan **bestemmes forlods** og gør at lærere (og elever) kan kommunikere om det, der findes er vigtigt

-
- Er noget vi **bestemmer i fællesskab** (lærerfællesskab)

Omsætning /nedbrydning forts.

Opdeling af mål i :

Viden - kan eleven gengive eller forklare det, der er lært

Færdigheder - kan eleven bruge det lært til at fremstille et produkt eller lignende?

Eleven vurderes på :

Forståelse - kan eleven forklare og analysere sammenhænge i og konsekvenser af det lært stof?

Anvendelse – kan eleven bruge det lært og udvikle det?

3. Formulering af dagens/lektionens læringsmål i elevsprog

- Løbende feedbackproces i undervisningen
 - læreren synliggør dagens/lektionens læringsmål, kriterier og aktiviteter
 - læreren synliggør feedbackform
- Formål:
 - at eleverne ved, hvad de skal gøre eller hvordan de skal handle
 - at eleven er bekendt med feedbackformen

Opsummerende

Tydelige mål og kriterier bidrager til:

- En mere ensartet bedømmelsespraksis
- Tydeligere sammenhæng mellem vurderingsgrundlag og forventninger til eleverne
- Mulighed for at inddrage eleverne i en mere tydelig og synlig bedømmelses og feedback praksis

En styrket feedbackpraksis bidrager til:

- En systematisk tilgang til det daglige arbejde med feedback
- Tydelige mål, der er nedbrudt i overskuelige succeskriterier
- En styrkelse af elevens progression og forståelse af egen læring

Drøftelse

Hvordan arbejder man i afdelingen med læringsmål?

Hvordan får I i højere grad læringsmålene i spil i den daglige undervisning?

Litteratur

- Andersen, Frode Boye (2013). *Tegn er noget vi bestemmer*. Hans Reitzels Forlag
- Dysthe, Olga: Læringssyn og vurderingspraksis I: Jørgen Frost(red): *Evaluerings i et dialogisk perspektiv*. Dansk psykologisk forlag, 2010
- Håndbog om bedømmelse og feedback på erhvervsuddannelserne. UVM. 2018

Feedbackkultur Mod en læringskultur

Mind - set

Måden at tænke på om sig selv
og sine egenskaber,
sine udviklingsmuligheder

Har afgørende betydning for,
hvor godt man klarer sig i fx uddannelse

Mind – set

Fastlåst mindset/fixed

- **evner er givne og rodfæstede**
- **det vigtigste for mig er at vise de andre, at jeg er dygtig**
- **strategi: se god ud**
- **fejl viser, at jeg er dum**

Udviklende (growth) tankesæt

- **evner og færdigheder udvikles over tid og kan derfor påvirkes**
- **det vigtigste for mig er at lære mere**
- **strategi: lære og blive bedre**
- **fejl betyder, at der er noget jeg skal arbejde mere med**

Præstationskultur

- Kunne klare opgaven bedre end andre
- Vigtigt ikke at fejle
- Se god ud

Drivkraft:

- Social anerkendelse ved det gode resultat
- Test og eksamen

Understøttes af at læreren er optaget af hvad eleven

Læringskultur

- Blive bedre
- Fejl uundgåelige
- Konstruktiv feedback en forudsætning

Drivkraft:

- Nysgerrighed
- Vedholdenhed
- Glæde ved at lære
- Fejl lærer man af

Understøttes af at læreren er optaget af elevens tilgang
til læring og udvikling

Feedbacksprogets betydning

- Hvad hører eleverne? Hvordan opfatter de det, de hører ?
- Hvad manifesterer sig i eleven som elevens ´indre stemme´ om sig selv? (selvopfattelse)
- Hvordan har feedback betydning for elevens fremadrettede tilgang til opgaven og den opfattelse eleven kan få af sig selv?

" Du bedømmes på at..."

" Du kan"

Den ´indre stemme´ : Vejledning /pejling eller dom?

Selvopfattelser

Ex 1 "jeg er så dårlig til" – "jeg har aldrig kunnet finde ud af ...lærer det aldrig"

Ex 2 "jeg kan ikke finde ud afmen jeg skal nok komme efter det.... jeg har bare ikke lært det **endnu**"

Ex 1 " du er ikke kommet i mål med opgaven"

Ex 2 " du er godt på vej – du er bare ikke kommet helt i mål **endnu**"

Feedback sprogets betydning

Undgå ros eller kritik af elevers person, evner og karakterer såsom

"du er virkelig dygtig" - "jeg er meget skuffet over din præstation"

I stedet proces orienteret (elevens indsats, strategi, arbejdsproces)

"godt at se hvor ihærdigt du har prøvet" - "det er et godt produkt, du må have lagt meget arbejde i det" - "der er en del fejl i opgaven, måske kunne du gøre det på en anden måde næste gang"

Stereotyper, labels og prædikater

"du er jo et geni til geometri"

"hun er godt nok ikke særlig kreativ"

"jeg fik kun tre rigtige svar – jeg bliver aldrig god til naturfag"

Jo mere fastlåst – jo mere tilbøjelig til at have stereotyp opfattelse af sig selv og andre.

Energikrævende at leve op til et prædikat

Feedback kultur

Nedtoning af bedømmelse - underviseren som bedømmer:

- Læreren som bedømmer, vejleder, facilitator..." nu bedømmes dit produkt ..." , "jeg vil give dig vejledning i hvordan du kan komme videre ..."
- Elev - elev feedback kan flytte fokus væk fra forventning om læreren som bedømmer. Elever skal klædes på til peer to peer feedback
- Vær eksplicit om hvordan og hvad der vurderes på (tydelige læringsmål og succeskriterier)
- Øvelsesrum er fri for bedømmelse, det er først til eksamen der skal gives bedømmes med karakter
- Fokus på hvad eleven kan, træk på potentialer...

Feedback kultur

Det risikofrie læringsmiljø - idealet:

- effektive og naturlige læringsstrategier er at søge og få udfordringer, begå fejl og søge hjælp

Arbejd med fejl :

- naturlig del af læreprocessen

Forskellige fejltyper: læringsfejl, koncentrationsfejl, arbejdsfejl, konstruktiv feedback med fejl m.v.

Feedback kultur

- Individ, det sociale, fælleskabet
- Læring er også et fælles projekt og ikke altid individuelt projekt. Opgaver arbejdes med i fællesskab. Relationskompetencer og relationsskabelse er fundamental.
- **Undgå konkurrencer** (i større stil). Forsøg at dreje forventninger på elevernes egne forbedringer, fremfor på at skulle sammenligne.

Syn på	Fastlåst mindset (fixed)	Udviklende mindset (growth)
Udfordringer	Nye udfordringer opleves som trussel: De udgør en risiko for at se dum ud.	Vejen til at blive bedre hænger uløseligt sammen med udfordringer og det at begå fejl. Det er ved at turde bevæge sig ud i ukendt land, at man lærer noget nyt.
Indsats	Man er ikke rigtig dygtig, hvis det ikke kommer let til en. Ved at yde en stor indsats mister man samtidig undskyldningen, at man heller ikke gjorde sig umage, hvis det mislykkes.	Arbejdsindsats og udholdenhed som naturlige og afgørende elementer i bestræbelser på at blive bedre.
Modstand (modgang)	Modstand ses som udtryk for, at grænsen er nået for, hvad der kan læres. Gives hurtigt op og omgivelserne får skylden.	Frustration ses som naturlig del af læreprocessen. Insisterer på at arbejde videre med opgaven, selvom den er svær.
Feedback	Man har fokus på produktet, præstationen, karakteren/bedømmelsen. Vil gerne have positiv feedback, men vil gå langt for at undgå negativ feedback, som man ofte forsøger at bortforklare.	Optaget af den feedback, der kan hjælpe med at blive bedre.
Andres succes	Andres succes anskues som en trussel mod ens eget selvbillede og position.	Andres succes anskues som en inspirationskilde til at dygtiggøre sig.

Litteratur

Håndbog om bedømmelse og feedback på erhvervsuddannelserne. UVM. 2018

Kortnum, A. et al. (2016). *Mindsetbaseret undervisning. Fra præstationskultur til læringskultur*. Dansk Psykologisk Forlag

Ågård, D. (2014). *Motivation*. Frydenlund

Ågård, D. (2016). *Klasseledelse i ungdomsuddannelserne*. Frydenlund